

„A nyelv az legyen, aminek lennie illik: hív, kész és tetsző magyarázója mindannak,
amit a lélek gondol és érez.”

(Kazinczy Ferenc)

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY

Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad, 2019. április 24–26., országos szakasz

5. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL

45 pont

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Világbíró Mátyás királyhoz egyszer három bécsi diák állított be a budai Várba. Jeles három szerzet volt: az egyiknek szép nagy, szélfogó fülei voltak, mint a túri kancsónak, a másíknak kávésfindzszával vetekedett a szeme, a harmadíknak olyan hosszú volt az orra, hogy két araszttal előtte járt a gazdájának.

– Kik vagytok, mik vagytok? – mosolyodott el Mátyás az érdeemes társaság láttára.

– Bécsi diákok vagyunk, urunk királyunk – hajlongott a három legény.

– Hát aztán mi járatban volnátok? – tudakozta Mátyás.

– Le akarjuk főzni a pesti diákokat. Hallottuk hírért, hogy fölvitte Isten a dolgukat. Bársonyban járatod, kaláccsal eteted őket.

– Úgy igaz az – bölintott a király. – Úgy kell megbecsülni a tudományt, ahogy megérdemli.

– No, akkor minket aranyba foglaltass, marcipánnal tarts, magyarok királya! Szem nem látta, fül nem hallotta párját a mi tudományunknak. Erdő az, nem berek, tenger az, nem patak, mint a pesti diákoké.

– Megnézzük, hány szákkal telik – mosolygott Mátyás csendesen, s odafordult a lapátfüllűhöz:

– No, fiam, hát mit árulsz?

A diák meglegyezgette magát a füleivel, s kevélyen jelentette:

– Olyan fülem van, hogy még a fű növését is meghallom velem!

– No, te ugyan kívágtad a rezet – intett neki Mátyás kegyesen. – Olyan jutalmat adok a tudományodért, amilyent érdemelsz. Megengedem neked, hogy ott hallgasd az országban a fű növését, ahol csak tetszik.

A tudós bécsi diák úgy ballagott ki az ajtón, mint akit leforráztak. Szégyenletében úgy beletakaródzott a fülébe, hogy azt se hallotta, mikor a findzsaszemű a helyébe toppant.

– Hát te mit tudsz, szolgám? – kérdezte nyájasan Mátyás.

– Még ennél is különbet – forgatta szemét a findzsaszemű. – Olyan éles a szemem, hogy még annak a hangjának a pislogását is látom, amelyik a köntösöd ujján mászik.

– Az ám, csakugyan – pillantott Mátyás a dolmánya ujjára. – Bizonyosan a kertben hullott rám az előbb. Nesze, fiam, megjutalmazlak velem. Legalább lesz min gyakorolni a tudományodat.

Azzal a markába nyomta a hangyácskát a findzsaszeműnek. De úgy megzavarodott az istenadta, hogy az ajtót se látta meg az éles szemével, hanem mindenáron az ablakon akart kimenni.

Annál vígabban táncoltatta az orrát a harmadik bécsi diák.

– Az ér a legtöbbet, amit én tudok – bunyorított Mátyásra a fél szemével. – Olyan orrom van, hogy a hetedik határból is megérzi a pecsenye szagát. S akkorát szíppantott a takaros orrával, hogy csak úgy lebegtek bele a bíbor függönyök. Mátyásnak meg a könnye hullott nevéttében.

– Szaladjatok hamar! – kiáltotta oda a kamarásainak. – Hozzatok egy fehére cipót ennek a tudós embernek a pecsenyeszag mellé, hadd mártogathassa meg benne!

De nem várta az a cipót, hanem esze nélkül kismofordált a palotából. Hanem az orra még egyszer olyan hosszúra nőtt, mint azelőtt volt, úgy kellett neki külön kocsin vitetni.

Azóta se főzték le a bécsi diákok a pestieket.

(Móra Ferenc: *A bécsi diákok*)

„A nyelv az legyen, aminek lennie illik: hív, kész és tetsző magyarázója mindannak,
amit a lélek gondol és érez.”

(Kazinczy Ferenc)

1. Mátyás király mely tulajdonságára utal a „világbíró” jelző? 4 pont
2. Milyen tulajdonságokkal rendelkezik a három bécsi diák, és mi a tudományuk? 6 pont
3. Mivel jutalmazta Mátyás király a három bécsi diákot? Mi a közös a jutalmakban? 10 pont
4. Értelmezd röviden a szövegösszefüggés alapján az alábbi mondatokat! 15 pont
*Erdő az, nem berek, tenger az, nem patak, mint a pesti diákoké.
Le akarjuk főzni a pesti diákokat.
Úgy kell megbecsülni a tudományt, ahogy megérdemli.
Kivágtad a rezet.
Úgy ballagott ki az ajtón, mint akit leforráztak.*
5. Hogyan fejezi ki az elbeszélő a három bécsi diák csalódottságát és zavarát? 10 pont

II. TÉTEL

45 pont

Az alábbi részletből kiindulva írd legalább egy oldalnyi terjedelmű földrajzi mondat az Ördög-patak keletkezéséről!

„ Réges-régen, Szászváros vidékén egy ördög tanyázott, aki mindegyre beállított valamelyik lányos házhoz szép, díszes gúnyában s megkérte a leánynak a kezét. Nem sokat törődött azzal, hogy adják-e a leányt vagy nem. Ha nem adták, megfogta a leány kezét, és...” (Benedek Elek)

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont